

Lean back and listen.

AAN DE SLAG MET DE DILIT-METHODE

Nele Van Mieghem

LUISTER. IK GA JE IETS VERKLAPPEN

Als jij de juiste persoon bent tenminste: zo'n leerkracht die steeds op zoek is naar nog meer en nog betere werkvormen. Dol op variatie, maar met een doel. Je gelooft in principes als zelfontdekkend leren, interactie en herhaling? Je weet dat een overdaad aan authenticiteit taalaanbod de bron is waaraan jouw taalleerders zich laven? Je weet ook dat kilometers maken in de taal primeert boven foutloos de grammaticaregels toepassen? Kortom, *fluency* is voor jou een nobeler streven dan *accuracy*? Dan lijkt je mij uit het goede hout gesneden. Toch nog even checken: lig je ook wakker van differentiatie? Aha! Ik wist het.

Nogmaals: luister. Want ik doe hier een werkvorm uit de doeken die dat allemaal waarmaakt, en die bovendien ook nog makkelijk te organiseren valt en nauwelijks voorbereiding vraagt. Het enige wat je nodig hebt, is een audiofragment in de door jou onderwezen vreemde taal, en iets om het mee af te spelen. Verzamel de deelnemers, draag hun op hun bank en hun hoofd leeg te maken, laat hen lekker achteroverleunen, en druk op start.

LUISTEREN. DAT IS DE OPDRACHT

Niets anders. Als het fragment zo'n anderhalve minuut later stopt, geef je de volgende instructie: 'Bespreek met je buur wat je gehoord hebt'. Je loopt op je gemak rond, vangt flarden van de gesprekjes op, observeert fronsende wenkbrauwen en opgetrokken schouders, maar je komt niet tussen. Als het gezoem verstomt, druk je opnieuw op start: 'Luister een tweede keer'. Met dezelfde partner bespreken de duo's na afloop nog eens de inhoud. Stoijs zet jij je zwijgende tocht langs de rijen gonzende deelnemers verder. De eerste lacunes in hun begrip worden al opgevuld. Als ze stilvallen, hervat je het proces: 'Luister nog eens'. Dit keer organiseer je echter een partnerruil. Je laat van elk duo 1 persoon rechtstaan en dirigeert hem of haar in wijzerzin naar de eerstvolgende vrije stoel. Met deze nieuwe partner storten de duo's zich in de derde luisterronde. Stilaan graven ze zich dieper in in de inhoud van het fragment. Sommigen boren nieuwe woordenschat aan, anderen ontwarren onbekende zinsconstructies. Er zijn er ook die inhoudelijke discussies aangaan over voor of tegen, waar of niet waar. Jouw receptoren vangen dat allemaal op en verwerken het. Zou

Over de auteur

NELE VAN MIEGHEM

is sinds 2008 praktijkassistent Didactiek Nederlands aan Anders-taligen in het gelijknamige post-graduaat en de specifieke lerarenopleiding aan UAntwerpen. Ze gaf NT2 in het volwassenenonderwijs en bij VDAB, waar ze innovatieve NT2-projecten leidt.

het zinvol zijn ergens in te grijpen, of bewaar je een paar smeulige opmerkingen voor een klassikale ronde achteraf? Terwijl jij nog filosofeert over dit dilemma, zijn de deelnemers al volop bezig met de vierde luisterronde. Volhardend als we zijn, organiseren we nog 2 rondes, telkens met een nieuwe gesprekspartner.

EEN MINUUT OF 20 LATER...

De tekst is op allerlei manieren en op verschillende niveaus van diepgang besproken, gewikt, gewogen. Tientallen aha-momenten passeerden de revue, niet zelden begeleid door een zwaaien-de vinger of een zelfgenoegzame blik.

Tip

Ook voor leesteksten is deze werkvorm perfect bruikbaar.

Zijn er nog prangende vragen bij de deelnemers? Branden ze van verlangen om van jou het verlossende antwoord te krijgen? Wel, ze mogen jou nog 3 vragen stellen. Vragen die door andere deelnemers beantwoord worden, tellen daarbij niet mee. Je zal versteld staan van het werk dat ze zelf geleverd hebben, zonder jouw hulp. Want als ze deze werkvorm eenmaal kennen, blijkt er nog nauwelijks behoefte te zijn aan die vorm van bevestiging: dan zijn ze tevreden met wat ze zelf begrepen hebben. Wat nu, naar huis dan maar? Ze kunnen het immers ook zonder leerkracht wel rooien? Zo denk jij vast niet. Onze persoonlijkheidscheck in de eerste alinea garandeert het eigenlijk: jij bent zo fier als een gieter dat jouw klas dit presteert! Dit is waarvoor je hen traint: om het buiten de klas allemaal zelf te kunnen. Een strategie waar jij maar mooi een oefenkans voor gecreëerd hebt. Goed gedaan!

DE MOSTERD

Deze werkvorm werd mij en mijn collega's ooit gedemonstreerd door Christopher Humphris van het Romeinse taleninstituut DILIT (*Divulgazione Lingua Italiana*) tijdens een workshop op school. De Italiaanskundigen onder ons kregen een telefoongesprek te horen, waarvan we na 6 rondes begrepen dat er een witte Renault Clio, tweedehands, werd verpatst voor 10 miljoen lire, met 7000 km op de teller, en de koper wou een afspraak om er met zijn garagist naar te komen kijken. We stonden allemaal paf van

onze luisterprestatie. Nochtans had Humphris geen enkele vorm van feedback gegeven. Weliswaar gebeurden de spreekrondes in het Nederlands. Gemakshalve noemen we deze werkvorm sindsdien de DILIT-methode. Na een paar voorzichtige experimenten raakten we overtuigd van de meerwaarde ervan, omdat bleek dat het zelfs voor beginnende taalleerders al snel haalbaar was om te spreken in de doeltaal. Er was echter ook weerstand tegen het complete gebrek aan contextualisering voor de start van de oefening, en het al even nijpende gebrek aan feedback tijdens de werkvorm of achteraf. Het mooie aan het leerkrachtenvak is echter dat je vrij bent om je eigen accenten te leggen. 'Mijn' variant beschreef ik hierboven en ik geef hem jaarlijks door aan een nieuwe lading studenten. Ik nodig je uit om zelf te experimenteren en je eigen variant te ontwikkelen.

WAAR MOET JE OP LETTEN?

Kies een fragment dat lang en moeilijk genoeg is voor jouw groep. Stephen Krashen, een autoriteit op het gebied van tweedetaalverwerving, zou het niveau van het fragment omschrijven als 'i+1', waarbij 'i' het huidige taalniveau van de leerder voorstelt. Logisch, anders zou de tekst na hooguit 2 rondes volledig begrepen zijn. Zorg met andere woorden voor voldoende uitdaging. Pols na de 'première' van deze werkvorm even naar de ervaring van je groep. Hoe voelden ze zich erbij? Wat vonden ze fijn, wat niet? Leg uit waarom je deze werkvorm gebruikt (rendement! variatie! interactie! zelfontdekkend leren! differentiatie!). Herhaal deze werkvorm vaak, met telkens andere fragmenten. Een ruim en toegankelijk taalaanbod, nog zo'n principe dat Krashen ons meegaf.

WAT HEB JE ERAAN?

Persoonlijk geniet ik vooral van de aha-momenten bij de deelnemers en hun voldoening als ze een zelfgekozen vraagstuk oplossen in een volgende ronde. Het is weldadig om hun zelfvertrouwen te zien groeien en om hun dat vertrouwen te kunnen geven. Het pleziert mij ook om de intense communicatie tussen de duo's te observeren.

Meer lezen?

- Ann De Schryver beschreef de DILIT-aanpak en haar ervaringen ermee in NT2-groepen uitvoerig in het artikel 'Mogen we weer gewoon luisteren, of: Hoe oud en nieuw elkaar vinden', verschenen in Vonk (jaargang 29 (2000), nr. 3, p. 21-27).
- Janique Vanderstocken beschrijft de DILIT-aanpak voor alfacursisten op haar website, en heeft er ook twee videofragmenten van Humphris bij geplaatst: <http://www.nt2enalfa.com/dilit.html>.
- Ook bijzonder interessant leesvoer: 'The Natural Approach. Language acquisition in the classroom' van Stephen Krashen en Tracy Terrell. Op YouTube zijn trouwens verschillende filmpjes van Stephen Krashen over taalverwerving terug te vinden (zie bijvoorbeeld <https://www.youtube.com/watch?v=NiTsduRreug>)